

עין משפט
נר מצוה

לד:

המביא פרק רביעי ביצה

מסורת הש"ס

(א) מעשהו פקד ד מ"ב
 (ב) מעשהו פקד ג מ"א
 (ג) [למקום לה:] (ד) [ומה עבד
 למת במשנה:] (ה) [למקום לה.
 שבת מ"ג.] (ו) [דף לה.]
 (ז) [משפטי פרה כו.]
 (ח) [לפי י"ג.] (ט) [דף י"ג.]
 (י) [ע"י ג' ל"ג.] (יא) [תורה דלמא
 במפרשי הש"ס.] (יב) [זהו זה
 ל"ל וכן אי בירושלמי.]
 (יג) [שמעתי לטוב בשבת
 כ"ג.] (יד) [יש מתקין בית
 קי וי"ג ע"ל.] (טו) [הנהיה שם
 קי קר' חתול שהיה היה
 ע"מ שבת שיע"ל לטוב לה
 יבא מוקף.] (טז) [ש"ל.]

תורה אור השלם

1. אם תשיב השלם
 רגלך עשות מצוץ פיו
 קרשי וקראת שבת ענ
 לקרשי יי סבך וכבודו
 מעשהו דר"ך מצוץ
 הצפץ ודבר דר"ך
 ישיערו נ"ג י

הגהות הב"ח

(א) ת"ס ד"ה י"ב הכי וכו'
 אם נמנן לאלו למר צריך
 שירשם ולמר מן לומר
 וכו' בפלוגתא דב"ח:
 (ב) ר"ח ה"א וכו' המעשר
 בו וחס נ"א:

גליון הש"ס

נ"ב אף שבת י"א הבקע
 ע"מ פסחים דף קה ע"א:

הגהות הגר"א

[א] ת"ס ד"ה י"א ואמר כי
 שמו"ח הוא ומשני מוקף
 דב"ח ע"פ ומתמירן ע"מ
 ומק"ש דמחלף שטמיהו
 דב"ח לגעיל קאמר דאמר
 זה זה אינו נוטל למחר פני
 והכא קאמר דב"ח שירשום
 ומשני דשא"ח הלא דלוק'
 בדי"ח ל"ל וי"ב וי"ג ע"ל
 דהוא הוא הלשון למי דבר
 רבא שם דף י' מ"ח א"ן
 המשמתי הלשון דב"ח
 שירשום:

מוכף רש"י

כיון דרביהו יקראת
 לשבת עונג קבעה.
 דשבת עונג אחר מל
 שא"ח ה"ו עונג ושבת ל"ד
 ואפילו אכילת ארבע בשבת
 ששוכה קבע למשך
 ופסחים ק"ו. דמשל בובין
 דהוא אצל שבת. שא"ן כי
 מוקפה אלא איסורו וחס
 נ"א א"ח ועבר על דברי
 חכמים שאסור למרוס
 בשבת ומיקוץ מתוקן
 ומותר לגעילי ולאכילי
 (שבת מ"ג.)

ערכ שם כשצ"ע. שאין מעשר נוהג זה ואין מחסר אלא הזמנה.
 וה"ה במעשר ושאר שני שנוע אלא אורחא דמלחא נקט דקתס
 מוקפה לאו מעשר הוא דגרוגרות ומקוס הן סתם מוקפה ואין
 רגילין לעשר קודם גמר מלאכה: ואומר מכאן אינו נוטל למחר.
 וקני כהכי דק דברייה: עד

שירשום. כמין דלין דבירה: **בשדה**
גב' מוקפה שטמנו האניס. בשדה
 או בגנה לאכילת שבת ושכחו ולא
 עשרו כו' לא יאכלו. ואף על גב דק"ל
 אין העניל ממחייב במעשר לאוכלו
 אכילת ערלי עד שיראה פני הבית
 או פני החצר צ"מ בהשוכר את
 הפועלים (דף פ"ח.) אכילת שבת
 חסונה וערלי שלה הרי הוא קבע
 והרי הוטמנו לאכילת שבת והוקבעו.
 והאי דנקט מיקוץ רוחא היא
 דאשמעינן דיש להם משנה ע"י
 מעשה המוכס ודאמרין הכלל שותפין
 (חולין דף י"ג.) ומאניס דבר שנגמרה
 מלאכתו הוא א"כ"כ חסד עליהן
 לקציעות או לגרוגרות ושמעין מינה
 דבבר שנגמרה מלאכתו שבת קובעת
 למעשר בלא ראיית פני הבית ונדבר
 שלא נגמרה מלאכתו לא שמעינן
 אי קבעה אי לא קבעה: וספן
 המעשר **פאניס.** השוער תאניס
 בחצרו: לקוט. ליבשן לעשות מהן
 קציעות ולאחר שנעשו קציעות דורסן
 בעגול: בניו ובני ביום אוכלין חצר
 ערלי ופטרין. מלעשר דלין חצר
 קובעת דב"ח פניס אלא דבבר
 שנגמרה מלאכתו. ומנעיה ליה לרבא
 שבת מי הוה כחזר או עדיפא מנייה:
 מהו שפסקע מוקפה למעשר. מוקפה
 היינו לא נגמרה מלאכתו: **בדבר שלא**
נגמרה מלאכתו. פניס אלא הוא
 והוא פ"י של מוקפה ונכתב בספרים:
 כיון דב"ח וקראת לשבת עונג. כיון
 דאקרי אכילה דדייה עונג קבעה
 שאין עד עוד שם ערלי אלא שם
 קבע: **שם קובעת.** אם ערלי לשבת

אסורה אף למוציא שבת ואם לא יחדה לשבת בשבת אסור לכל
 שאכילתה לעולם קבע היא קרייה אבל למוציא שבת מותר דלמקום:
על המוקפה. וסתמיה לא נגמרה מלאכתו עד עמה: **שביעית**
לאו בר עשורי היא. נפקא לן במכילת' מואכלו אציוני עמך ויחרם
 תאכל חית השדה (שמות כג) מה היה אוכלת שלא במעשר אף אדם אוכל
 שלא במעשר: **הכי נמי דאסור.** לאכול למחר משום מעשר: **מאי**
עממא. בשאר שני שנוע לא הא בשאר שני שביעית לא קבע
 למעשר בלא ראיית פני הבית ואפי' בנית אינו נקבע אלא כניסתו
 דרך שערים דלאמרין בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף פ"ח.) וזה
 כשנעם לא נקבע דהא לא נגמרה מלאכתו ואמר לעיל דלין חצר
 קובעת אלא בדגמרה וביה וחצר שוין דלאמר' חסד בהשוכר ואמאי
 נקט ממתינין שביעית למיסר שאר שנים לאו משום קציעות דשבת:

שאי פסס כו'. דלחיה אחשבה דבדורו שקראה אכילה: אי הכי
 דעמיה משום דבוריה הוא: **מאי אריא שם.** מאי אריא דאשמעינן
 הך בשבת לשמעין בחול ובסדר זרעים והכא ליפלו בהכנה גזירות
 להכי נקט גבי שבת לאשמעינן מלחא אחריתי אגב אורחיה דאצטרך
 לאפלוגי בהכנה תנא נמי הא בהדיה דבשאר שני שנוע אינו אסור
 משוםמין אלא משום מעשר בלבד אבל הכנה אימא שאם בא אדם ועבר
 ותקט מתוקן ומותר לאכול ולא אמרין לא מהניא ליה הזמנה
 כל זמן שלא נתקן דהא מוקפה מחמת איסור טבל הוא ואסמיה מדעתיה
 קמ"ל כיון דהגבחה תרומה ומעשר מדאורייתא בשבת שרי אין זה
 מוקפה מחמת איסור והכי שמעינן ליה ממתינין עומד אדם על המוקפה
 לכתלה בשביעית ולא מני למדק מינה איסור בשאר שני שנוע
 אלא הכי קאמר הא בשאר שני שנוע לא יעמוד ויאמר מן דקבע
 ליה דבוריה ומחייב במעשר ולמחר אכיל ליה בטבליה דאי ק"ל
 לתנא דאיסור מוקפה נמי לא פקע מיניה הכי הוה ליה לתמי העומד
 על המוקפה ערב שבת בשביעית ואומר מכאן אינו אסור למחר הרי זה
 מן המוכן ודייקין מינה הא בשאר שני שנוע אינו מוכן על המוקפה
 ע"ש בשביעית ואומר מכאן אינו אסור למחר והרי זה מן המוכן
 ודייקין מינה הא בשאר שני שנוע אינו מוכן אבל השתא לא שמעינן
 מדיוקא דנתקסר משום מוקפה אלא משום מעשר: והלא

ואומר מכאן אני נוסף. מתקפה בירושלמי מחלפא שטמיהו דב"ח
 לעיל (קאמר לא יטול א"כ"כ נענע והכא קאמר דב"חמיה
 בעמלא סגי דהא ר"א שומתי הוא [א] וי"ל דלא קשה דלא מחלפא
 שטמיהו דמוקפה דבעלי חיים (עדיף ומחמירן טפי אבל קשה
 דמחלפא שטמיהו דב"ח דלעיל קאמר
 דבואמר 'מכאן אינו נוטל למחר סגי
 והכא קאמר דב"ח שירשום יש לומר
 דשאני הכא דאקליה בדיים:
תינוקות שפטנו וכו'. ואע"ג
 שכולין לאכול אכילת

ערלי עד שיראו פני הבית או פני
 החצר מ"מ אכילת שבת חסונה וערלי
 שלו קבע וכיון שטמנו (בשבת לאכול
 הוקבעו אע"פ שערב שבת ונקט
 מיקוץ לרבותא אע"פ שאין להם
 מחסנה גירדא מנשה יש להם:
בניו ובני ביתו אוכלין אבי"ת
 ערלי. פ"י בירושלמי דוקא
 בניו אבל אינו גופי' אקבעיהו דגלה
 נדעמו ליהניס שם (ס"ך):

הא בשאר שני שנוע א"א. דשבת
 אקבעיהו וכללא דשמעתין כל
 היכא דר"ל שקובע קובע בלא ראיית
 פני הבית כמו אם הכניסן דרך
 (שערים) (דרך גגות וקרפפות):
א"י הבי ט"א ארי"א שבת אפ' בהו"ש
 גבי. אי הכי דעממא משום
 דקבעי' דבדורו אפילו בחול נמי וכו'
 משום דאצטרך לאשמעינן הכנה
 ומכאן אינו נוטל לפיכך נקט שבת
 והא מתני' קמשמע לן תרמי דדבורו
 קובע ואשמעינן לן הכנה דא"כ
 לשמעין בחול דבורו קובע דהו'
 רבותא טפי ופלוגתא דהכנה לשמעין
 במקום אחר צפירות מחוקים אם
 נטסן (לאור א) בצרף שירשום ולומר
 סגי לומר מכאן אינו נוטל משמע
 מדנקט שבת לענין טבל דשבת קובע
 בטבל בשאר ימי שנוע א"י ה"פ
 לשמעין בחול דדבורו קובע ובהכנה
 פלגנו פלוגתא דב"ח וכו' גבי

גזירות כדאימא לעיל ולא נהירא דפרסיות לעיל דלא שייך פלוגתמיהו
 דבעלי חיים: **הא** קמ"ש דבב"ב טובין הוא אצ"ל כו'. לכן נקטיננהו
 לענין שבת דאגב אורחיה דהכנה שבת אשמעינן חדוש אחר
 דהיכא דהזמינו לשבת דליו אסור אלא משום מעשר המעורב (ס) ואם
 בא אדם ותקט מתוקן ולא אמרין הואיל ונתקפה בשביל מעשר שבתו
 נתקפה לכל היום הואיל והגבחה תרומות ומעשרות לא היו אלא מדרבנן
 והכי דייק ליה מדתני עומד אדם על המוקפה וכו' משמע הא בשאר
 שני שנוע לא יעמוד לכתלה הא אם עבר ותקט מתוקן אכל אי
 ס"ל לתנא דמשום איסור מוקפה לא תקט כשעבר ותקטו הכי הל"ל
 העומד על המוקפה ע"ש בשביעית ואומר מכאן אינו נוטל למחר הרי
 הוא מן המוכן ודייקין מינה הא בשאר שני שנוע אינו מן המוכן:
 והלא

שאי פסס כו'. דלחיה אחשבה דבדורו שקראה אכילה: אי הכי
 דעמיה משום דבוריה הוא: **מאי אריא שם.** מאי אריא דאשמעינן
 הך בשבת לשמעין בחול ובסדר זרעים והכא ליפלו בהכנה גזירות
 להכי נקט גבי שבת לאשמעינן מלחא אחריתי אגב אורחיה דאצטרך
 לאפלוגי בהכנה תנא נמי הא בהדיה דבשאר שני שנוע אינו אסור
 משוםמין אלא משום מעשר בלבד אבל הכנה אימא שאם בא אדם ועבר
 ותקט מתוקן ומותר לאכול ולא אמרין לא מהניא ליה הזמנה
 כל זמן שלא נתקן דהא מוקפה מחמת איסור טבל הוא ואסמיה מדעתיה
 קמ"ל כיון דהגבחה תרומה ומעשר מדאורייתא בשבת שרי אין זה
 מוקפה מחמת איסור והכי שמעינן ליה ממתינין עומד אדם על המוקפה
 לכתלה בשביעית ולא מני למדק מינה איסור בשאר שני שנוע
 אלא הכי קאמר הא בשאר שני שנוע לא יעמוד ויאמר מן דקבע
 ליה דבוריה ומחייב במעשר ולמחר אכיל ליה בטבליה דאי ק"ל
 לתנא דאיסור מוקפה נמי לא פקע מיניה הכי הוה ליה לתמי העומד
 על המוקפה ערב שבת בשביעית ואומר מכאן אינו אסור למחר הרי זה
 מן המוכן ודייקין מינה הא בשאר שני שנוע אינו מוכן על המוקפה
 ע"ש בשביעית ואומר מכאן אינו אסור למחר והרי זה מן המוכן
 ודייקין מינה הא בשאר שני שנוע אינו מוכן אבל השתא לא שמעינן
 מדיוקא דנתקסר משום מוקפה אלא משום מעשר: והלא

